

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:

CLUJ.

Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Redactor responsabil:

Dr. SEBASTIAN STANCA

Telefon 13-74

Sate fără preoți.

II.

În numărul precedent al foii noastre spunem, că ne vom ocupa în special cu soarta preoților noștri dela Munte.

Constatăm din capul locului, că parohiile de munte, cari au ajuns vacante prin deces ori strămutare — și de acestea sunt chiar prea multe, — nu s'au mai putut întregi pe cale ordinară cu candidați calificați aproape nici una.

Un motiv de căpetenie este, că dela fața locului de ani de zile, numărul clericilor a fost redus simțitor; în aceste părți foarte puțin tineri au mai îmbrățișat cariera preoțească. Străini din alte părți ori nu vin, ori dacă vin aduși de împrejurări aici, nu se pot aclimatiza cu viața dela munte și pleacă îndată ce pot și unde pot, ca să scape din o situație incomodă.

Orașele sunt la depărtări mari, — preoții — după educația lor oameni cu pretenții de cultură, n'au medic la îndemână în caz de boală, n'au medicină, lipsesc vehiculele de comunicație, stau închiși și izolați de cealaltă lume, ca și cum i-ar strânge în clește niște ziduri chinezești.

Creșterea pruncilor la școli este foarte nevoieasă și din seamă afară costisitoare. Dacă l-a binecuvântat Dumnezeu cu mai mulți prunci, până ce-i trece prin școli îi slesesc toate puterile și ajunge sărac lipit în sensul strâns al cuvântului.

Case parohiale încă nu sunt, după ce preoții din vechime au fost de regulă fi de preoți or de fruntași din sat, cari au avut casele lor proprii bune-rele cum a dat Dumnezeu.

Împrejurarea aceasta încă împiedecă pe oameni cu oarecare pregătire să se așeze și să aspire la parohiile dela munte.

Dar chiar când mizeriile arătate nu ar fi așa declarate, — la munte trăiesc oameni cu greutate neînchipuite și într'o scumpete mai mare ca la București.

Munții nu produc nici grâu, nici cucuruz, nici vin, nici legume, — toate trebuie procurate din orașele dela țară.

Spesele transportului scumpesc toți articlii de consum — și de multeori nici cu bani grei nu se pot afla.

Între astfel de împrejurări, toți câți pot, caută să se fericească în altă parte și chiar nici intelectualii mireni nu se așază bucuroși la orașele de munte, decum la sate, unde trebuie să stea preoții noștri.

Făcând o privire asupra retribuțiilor de la o mie până la două mii lunar pentru cei cu familii și cu ani de serviciu, — te întrebi cum și de unde să trăiască oamenii aceștia, și de unde să împace trebuințele cele mai modeste, ca să nu mai amintim și creșterea copiilor la orașe. Un singur copil reclamă mai mult ca retribuiția întreagă a părintelui.

Venitele stolare dela țărani storși și săraci lipiți pământului sunt reduse și uneori mai mult niște bacșișuri rușinoase decât retribuiția muncii unui om intelectual.

Dar greutatea serviciului? Oh! acestea reclamă oameni robuști, bine nutriți, dacă vor să poată urca și cobori dealuri dela 10—30 kilometri pedestri ori chiar și pe cal, dacă cumva are și cu ce-l hrăni.

Ca să îndemnăm preoții să pună la contribuții mai mari pe țărani la înmormântări, cununii și boteze, — ar fi cea mai mare greșală.

Proverbul: „De unde nu este nici Dumnezeu nu cere“ trebuie să-l aibă în vedere și preoții în raportul lor cu credincioșii lor lipsiți și amăriți.

Ar rămânea statul, ca el să conscrie din

nou venitele confesiunilor bogate și cu zeci de mii la câte-o parohie și din aceste economii să recompenseze pe preoții dela munte fără deosebire de confesiune cu retribuțiuni cel puțin duble ca la țară.

Aceasta ar putea fi o soluție încâtva multumitoare, care ar asigura preoților o existență cât de cât mai suportabilă.

Dar statul acum îngrabă nu o va face, din anumite considerațiuni ușor de înțeles.

Cererile preoților în congrese vor sta cu anii neresolvate.

Rămâne deci, ca comunele bisericesti, dacă vor să aibă preoți, să-și facă datoria față de ei.

Unele au păduri și din lemnul exploatat cu prețuri mari, pot să creieze fonduri, al căror venit să se atribuie preotului. Altele au capitale bisericesti, din cari au susținut școala și pe învățători. Interesele acelor capitale se pot da acuma preotului, după ce statul acoperă salarele învățătoresți.

Altele au încassat până ieri-alaltăieri dări culturale, repartiții considerabile; acestea acum în loc să înceteze, să se ridice și mai departe în favorul preoților.

Și se vor mai fi aflând de sigur și alte izvoare de venit în parohii, cari se pot și trebuie să se dea preoților. Principiul „*prin noi înșine*” are să se pună în aplicare cu toată seriozitatea, dacă e ca să avem „*sate cu preoți*”.

Azi prezența lor pretutindenea ca și în satele dela munte este de cea mai mare necesitate, — și lipsa lor învoalvă primejdie și pentru biserică și pentru stat.

„PASTORUL”

Nr. 1888—1923. PL.

CIRCULARA

cătră toți membrii ordinari și extraordinari (ad hoc) ai sinodului protoprezbiteral electoral din protoprezbiteratul ortodox român al Aiudului.

În calitate de comisar consistorial, instituit cu ordinul dela 19 Maiu a. c. Nr. 1888 Plen. și bazat pe § 16 din regulamentul de procedură la alegerile de protoprezbiteri, sinodul protoprezbiteral înmulțit al tractului ort. român Aiud se declară de mine convocat pe ziua de *Joi 21 Septembrie v. — 4 Octomvrie*

n. a. c., în capeia parohiei centrale Aiud, cu începerea serviciului divin dela ora 10 dimineața, după care imediat va urma deschiderea sinodului prot. prin subscrisul comisar. Ședința de candidare a comitetului protoprezbiteral, prescrisă prin §§ 14—15 a regulamentului, o convoc în cancelaria protoprezbiterală *tot pe Joi 21 Sept. — 4 Octombrie a. c.*, însă *cu începere dela ora 8 dimineața.*

Membrii comitetului și sinodului să-și țină de datorință a se prezenta la ședințele în această circulară fixate, nu cumva să se zădărnicească alegerea din lipsa de membrii.

Baia-de-Arieș, 30 August (12 Septembrie), 1923.

Vasile Gan

protopop, comisar consistorial.

Moravuri noi

Două legi cunoaștem pe pământ: o lege eternă dumnezeiască și alta vremelnică, omenească. Deși s'ar părea că aceste legi diferă una de alta, lucrul numai la aparență este așa, căci aceste două legi una sunt. Cea omenească tinde totdeauna să sălășluiească pe pământ legea perfecțiunii morale; iar legea morală pătrunde în toate încheieturile așezămintelor noastre sociale și de stat, și aceste devin cu atât mai puternice, cu cât încarnează mai mult porunca lui Dumnezeu.

Încă e mare distanța dela legea creată de oameni și până la porunca lui Dumnezeu, dar trebuie să tindem să ne apropiem de ea, și să o realizăm. Această năzuință este caracteristica popoarelor capabile de viață. Popoarele, ale căror tendințe se materializează, derâiază dela legea firii și se prăbușesc sub povara păcatelor, cari le-au inveninat.

Datoria bisericilor naționale este de a veghea asupra curățeniei moravurilor creștine strămoșești, și a garanta prin aceasta curățenia sufletului național.

Poporul românesc așezat la gurile Dunării a fost cel mai expus tuturor curentelor cari au băntuit Europa. El a suferit toate împilările sufletesti și trupești ce se pot imagina cu o minunată încredere în biruința legii lui Dumnezeu. S'a așezat sub scutul bisericii sale și aceasta i-a asigurat trăinicia sufletului său, deosebit de al altor popoare.

Astăzi, după război, datoria bisericii noastre s'a îndoit. Pe lângă dușmanii materiali externi, s'au ivit alții, noi, cuibăriți drept în cele din lăuntru ale sufletului nostru.

Cinstea și respectul față de datinile strămoșilor se duc, și în sufletul nostru se sălășluiește pofta de averi și bunuri pământești câștigate pe ușor, fără trudă și fără muncă. În goana nebună care ne-a cuprins uităm poruncile cinstei și omeniei, cari au fost cumuna moravurilor străbunilor noștri.

Incepem să auzim spunându-se în gura mare că cinstea și munca nu mai este virtute; iar mijloacele cari duc la îmbogățire nu trebuiesc alese. Respectul și teama pentru bunurile publice se stânge și el și decădem în mod vertiginos. Ni-se schimbă preceptele vieții, cari se abat tot mai mult dela poruncile lui Dumnezeu.

Societatea pare a nu mai avea puterea necesară de a constrânge prin influența ei moralizatoare la respectul legii, pe cei ce greșesc. Statul e vecinic în căutarea răufăcătorilor și nici când nu reușește să pună mâna pe ei. Cei îmbuibăți în roadele jafului delătură pe cei puțini rămași cinstiți dela locurile de cinste, pe cari le ocupau, și se coalizează pentru a-și asigura roadele nimicinișiei lor.

Această stare de lucruri nu poate dăinui. În fața dușmanului moral, care a intrat în casa noastră, trebuie să-și deie mâna toți cei ce simt o răspundere morală în această societate și în această țară, iar cioclii moralității publice trebuiesc puși la locul ce li-se cuvine.

Disprețul public este cel mai bun leac pentru cei ce fără muncă și osteneală se căpătuiesc din sudoarea și lipsurile semenilor lor. Arătațile locale în unghiurile tinzii și nu-i suferiți în fruntea meselor și caselor voastre! Iar, când îndrăznesc să laude viața așa cum e, plină de păcate, ușoară pentru cel vițios și grea, amară de grea pentru cel cinstit, iubitor de neam și lege, — tăieți-le cuvântul! Puneți-l pe ne-care la locul pe care i-l indică valoarea sa morală, și veți vedea că schimbarea lumii nu este imposibilă. Până veți admira pe cel ce a câștigat milioane peste noapte pe pelea tuturor celor ce suferă pe urma acestui câștig, să nu așteptăm îndreptarea lucrurilor. Și dacă nu vom reacționa la vreme, să nu așteptăm ca lucrurile să se schimbe vr'odată,

Fiecare dintre noi este păzitorul legii dumnezeiești pe pământ, să ne facem datoria.

Mai cu seamă biserica și slujitorii ei au datoria de-ași ridica cuvântul lor necruțător. Biserica are datoria să păstreze intact caracterul individual și național, în apărarea lui să meargă până la jertfa sângelui.

Preoțimea noastră a putut lupta în trecut pentru păstrarea naționalității noastre contra unor dușmani foarte periculoși, și foarte puternici. Să nu fie ea în stare să alunge de pe stârvul neamului dihonnia imoralității, dacă este solidară?

Preoții sunt conducătorii poporului. În mâna lor este încrederea maselor largi. Nu mai ascultați de cel ce sunteți conștii că minte și vânează numai foloase proprii. Pe cel ce vedeți că se îngâmfează, după ce se vede ajuns la creangă verde, desconsiderați-l. Dacă nu puteți singuri, avizați și pe colegii voștri.

Contra delieventurilor morale, a căror număr este nesfârșit, aplicați mijlocul constrângerii morale, și veți vedea ce efecte frumoase are să producă. Lumina nu este pentru a se pune sub obroc ci să lumineze și să nu lase ca în întunec să-și facă toți afacerile; iar dacă dintre oamenii bisericii s'ar abate careva dela legea Domnului și dela datoria sa față de neam acela să vă fie vouă îndoit păgân și vameș.

Se formează zilnic cartele de exploatare. Ele apasă asupra țării și cetățenilor ei, și în contra lor nu se poate lupta decât tot prin solidarizare.

Să reagăm însă până nu s'a stricat complet sarea pământului, căci atunci nu vom mai avea cu ce săra.

Preoțimea are datoria să vegheze ca poruncile moralei creștine să fie respectate și să le respecteze ea însăși.

Dacă ei singuri nu sunt în stare să pună stavilă pornirilor omenești, cari grasează cu o violență grosolană, să recurgă la sentimentul public, care se ciopârțește de geaba în lipsa unei organizări. Lăsați să sune amvonul contra tuturor celor ce intrând în casa Domnului, și pragul țării noastre, vreau să instăpânească necinstea și jaful în ogorul păstrat prin sânge și suferinți amare. Atunci se vor apropia din nou legile și datinile noastre de legea lui Dumnezeu.

Accidentele de căi ferate

De un timp încoace aproape toate gazetele de zi înregistrează zilnic accidente întâmplare pe căile ferate române. Și presa de bulevard nu se sfieste să exploateze aceste știri atribuindu-le coloritul necesar de senzație. În consecință nu lipsește nici comentariul necesar care terfelește în noroi întreaga instituție C. F. R.

E adevărat și regretabil că s'au întâmplat câteva accidente grave. A face însă capital din fiecare accident fără nici o importanță, umflându-l la proporții catastrofale nu poate fi nici în interesul instituției nici în interesul țării, care în chipul acesta e prezentată în fața lumii ca țara cea mai desordonată.

La o instituție uriașă cum sunt căile ferate este foarte natural ca ici să deraieze un vagon, dincolo să se rupă o frână, sau să se desfacă un șurub, ceea ce însă nu e consult ca să fie exploatat cu vădită răutate în detrimentul instituției întregi. Pentru că ori cum dar instituția C. F. R. în împrejurările de astăzi este mai aproape de normal decât oricare alt așezământ al statului.

Considerațiile de mai sus le justifică o privire scurtă asupra instituției de cale ferată din alte țări. Nu de mult a apărut o dară de seamă a ministerului de comunicații din Statele Unite ale Americii asupra amului trecut. În aceasta se spune că în Statele Unite în cursul unui an s'au întâmplat 5275 accidente de cale ferată. Au murit în aceste accidente 9272 oameni și grav răniți au fost 98652. În calcul mediu au murit pe fiecare zi 26 oameni. Statul a plătit pentru aceștia o despăgubire de 67.292.867 dolari.

Accestea fac amintire numai de accidentele împreunate cu moarte de om, fără a menționa alte nenumărate accidente ale materialului rulant. Cu toate acestea presa americană nu se alarmează în felul utilizat de presa noastră românească.

Luând în seamă greutățile cu cari luptă țara noastră astăzi credem că o altfel de atitudine a presei față de C. F. R. ar putea face un serviciu mai pretios țării pentru sanarea ranelor și pentru menținerea prestigiului ei în străinătate.

Comemorarea lui Gheorghe Lazar.

— CIRCULAR —

Nr. 4046. În 17/30 Septembrie se împlinesc 100 de ani dela moartea lui Gheorghe Lazar, marele dascăl al neamului nostru. Biserica noastră e datoare să-i aducă prinosul său de recunoștință. La Avrig unde se odihnesc rămășițele lui pământești vor avea loc mari serbări comemorative aranjate de Consistoriul arhiepiscopial din Sibiu. Fiind Gheorghe Lazar un fiu credincios și binefăcător al bisericii noastre aflăm de bine a dispune ca amintirea lui să fie prăzduită cu demnitate în toate bisericile noastre.

Preoții noștri deci fără a aștepta alt aviz, vor servi în ziua de 30 Sept. n. un parastas solemn pentru reposatul, ținând o cuvântare potrivită despre Gheorghe Lazar, pe înțelesul poporului și vor lua măsuri cu comitetele parohiale ca în școlile noastre confesionale să se aranjeze serbări școlare cu acest prilej pentru educația tinerimei școlare. Despre executarea acestui ordin se va face raport.

Un revizor hiperzelos.

Se știe că chestiunea școlilor primare confesionale încă nici până în ziua de azi nu e rezolvată pe deplin. Anchetă din anul trecut ținută cu reprezentanții bisericii și ai Ministerului instrucțiunii publice i-a dat o soluție provizorie acceptabilă din amândouă părțile, cel puțin pe un timp oarecare. În consecință era logic ca acest acord să fie respectat de toți și toți factorii să-și facă datoria cu conștiințiozitate pentru creșterea generațiilor viitoare în vederea sănării și îndreptării stărilor anormale de azi — cel puțin în viitor.

Acordul a fost observat întru toate de biserică. Dar pentru unele revizorate școlare nu e normă și în paguba progresului ce trebuie să se facă în școale și-au ales ca țintă statificarea — în mod arbitrar — a școlilor confesionale. Iar unii învățători dela aceste școale sunt aduși în dilema — plăcută unora — că neștiind care este autoritatea în drept a supraveghea bunul

mers în școală, nu recunosc pe nimeni de atare și nu-și prea fac datoria în școală.

E vorba de școlile confesionale din județul Târnava Mică. Dau loc următorului ordin circular al revizoratului școlar din Diciosânmărtin: — „Ad Nr. 1409 din 1923, Ordin Circular, privitor la statificarea școlilor confesionale.

Tuturor Direcțiunilor școlilor primare de stat (fost conf. ort. române și gr. cat.) din județul Târnava mică.

În conformitate cu ord. Nr. 3319 din 1923, Vă comunicăm că **toate școlile primare ale căror învățători primesc salariu de la Ministerul Instrucțiunii Publice sunt considerate ca școli de stat.**

În urmare rămâne bine stabilit că orice școală cu învățători plătiți de Minister este școală de stat macarcă edificiul ar fi aparținând vreunei confesiuni.

Comunicându-Vă aceasta sunteți poftiți ca imediat să purcedeti la compunerea comitetului școlar conform instrucțiunilor primite cu ocaziunea conferenței ținută în 11 I. c.

Diciosânmărtin, la 17 August 1923“.

Revizor școlar
P. Demjan

Ne întrebăm acum: are cunoștință oare domnul Ministru al instrucțiunii despre acest ordin? Dacă nu, factorii competenți ai bisericii noastre, să intervină în chestiune.

Noi știm din experiența vremilor trecute că hiperzelul de acest fel are caracterul nu tocmai simpatice de a te insinua în sus, mai ales când în jos legăturile sunt cam șubrede. Nu vrem să aplicăm acest rezonanță la cazul de mai sus. Îl denunțăm ca un document de înțelegere superioară a vremilor de azi și a respectului față de dispozițiile forurilor mai înalte.

Are școala destule alte nevoi interne, ca ori care altă instituție. Aceste să le vindece revizoratele. Statificarea sau nestatificarea va veni de la sine, la timpul său. Orice acțiune forțată întârzie soluțiunea cauzei școlare.

Iar pe d-l Revizor din Diciosânmărtin ținem să-l asigurăm, că cu cât va fi mai aproape școala — fără considerare la caracterul ce-l are — de biserică cu atât vor fi roadele ei mai bogate și mai binecuvântate de D-zeu.

CORRESPONDENT

COMUNICĂRI

Nr. 3886. Se aduce la cunoștința tuturor Oficiilor noastre parohiale că avânduși acum eparhia noastră organul său oficial, cu ziua de 1 Sept. st. v. „Telegraful Român“ dela Sibiu încetează de a mai figura ca organ oficial al nostru. Mulțumind confratelui mai mare dela Sibiu și Veneratului Consistoriu Arhidiececan pentru solitudinea dovedită față de eparhia noastră până acum îndemnăm preoțimea noastră să aboneze și pe mai departe „Telegraful Român“ atât pentru faptul că este organul oficial al metropoliei noastre cât, și pentru serviciile mari ce le-a adus bisericii noastre în trecut. Incetând deci de obligamentele noastre față de acest organ avizăm preoțimea noastră ca de aci înainte să-și aranjeze fiecare preot personal abonamentul față de acela.

REDACTIA

Consistoriul metropolitan a fost convocat de I. P. S. Metropolitul Nicolae la ședință în Sibiu pe ziua de 4 Octombrie st. n.

Nr. 3826. Ministeriul instrucțiunii comunică cu ordinul Nr. 43653 că a luat hotărîrea ca drept învățători să poată funcționa și în anul acesta școlari preoții în aceleași condiții ca și învățătorii. Conform ordinului Nr. 29982 din 1922 vor fi primiți însă numai cei ce au pregătire pedagogică.

Ministerul instrucțiunii a luat hotărîrea ca examenele de capacitate pentru recrutarea profesorilor secundari să se țină pe viitor numai după legile în vigoare în vechiul regat. Sesiunea acestor examene începe la București la 1 Noembrie 1923. Comisiunile de capacitate, care au funcționat până acum la Cluj și Cernăuți, au fost desființate. Candidații cari nu au terminat examenele în fața acestor comisiuni, le vor continua înaintea comisiunilor din București.

Prin înaltul decret regal No. 3678 din 18 Iunie 1923 și după propunerea făcută prin raport

de către d-l ministru secretar de Stat la departamentul de interne, sa aprobat planul pentru parcelarea terenurilor ce urmează a se vinde invalizilor, văduvelor cu orfani de război, funcționarilor și demobilizaților, precum și terenurile destinate pentru comerț și pentru nevoi culturale ca școli, biserici.

* * *

La ministerul Cultelor s'au terminat următoarele proiecte de legi, cari urmează a fi votate de corpurile legiuitoare în toamna aceasta :

„Anteproiectul de lege pentru organizarea ministerului cultelor și artelor“ ; 2) Proiectul de lege pentru organizarea bisericii autocefale ortodoxe române“ ; 3) „Anteproiectul de lege privitor la instituirea, funcționarea și organizarea comisiunilor superioare : a) a monumentelor istorice, b) comisiunii arheologice c) a comisiunii artistice“ și 4) „Proiectul de lege pentru organizarea seminariilor teologice“.

STIRI

P. S. S. Episcopul nostru Nicolae a plecat Joi dimineata însoțit de asesorul Dr. Vasile Sava, secretarul Laurențiu Curea și personalul auxiliar în tractul Reghinului, unde a săvârșit Vineri în ziua Nașterii Născ. de D-zeu Sfințirea bisericii din Polăți iar Duminecă în 23 Septembrie sfințirea bisericii din Filea.

* * *

L. P. S. metropolitul Nicolae din Sibiu a făcut în zilele de 13—23 Sept. vizitație canonică în țara Jiului unde a sfințit bisericile din Vulcan, Petrila și Petroșeni.

* * *

Joi în 13 Sept. s'a ținut la mănăstirea Cernica congresul stareților din toată țara.

* * *

În București a reposat în săptămâna trecută fostul episcop al Râmnicului Sofronie Vulpecu.

* * *

În Arad (Str. G. B. Popa No. 10) se deschide la 1 Oct. școala de contabilitate și educație cooperatistă. Se primesc elevi cu 6 clase primare și 2—4 clase secundare, trecuți de 15 ani. Cursul ține 9 luni și o prăcsă de 8 luni, după ca-

re se depune examenul de capacitate. Școala are internat pentru 80 elevi. Inscriserile la 28 Septembrie.

* * *

Consistoriul arhidieceșan din Sibiu publică concurs la postul de protopresbiter al tractului Sighișoara.

* * *

S'au mai deschis concurs la posturi vacante de paroh în Arhidieceșă : Valendorf (tractul Cohalm) Recea telechiană și Hurez (Făgăraș) Aita Săsească și Bațani (Treiscaune) Luncani și Sălașul de sus (Hațeg).

În eparhia noastră e deschis concurs la parohia Cornățel (tractul Târgu Murăș).

* * *

În Japonia se repetă și acum încă cutremurele. Se presupune că în fundul mării e în plină activitate un vulcan.

Insula vulcanică Oskima care dispăruse în timpul cutremurului, a reapărut, având un nou vulcan în activitate.

În apropierea peninsulei Itzo a apărut la suprafața mării o insulă nouă.

* * *

Gazetele din București scriu că revizorul școlar Aurel Popescu din Sf. Gheorghe a fost arestat de parchet pentru că a luat mită ca membru în comitetul agrar.

* * *

Conflictul greco-italian e pe cale de aplanare. 26 state din Liga Națiunilor au aprobat pașii Angliei de a interveni pentru aplanarea conflictului pe cale pacinică.

Prin aceasta Marea Britanie s'a constituit campioana micilor state din lume. Astfel comitetul Ligei Națiunilor de a trata această criză a fost recunoscută. Zarele londoneze notează cu satisfacție că cererile adresate Greciei, cu aprobarea ambasadorului italian cuprind de fapt, dacă nu și de formă, recomandările propuse de Liga Națiunilor pentru soluționarea conflictului.

* * *

În ziua de 2 Sept. s'a serbat în Bavaria aniversarea bătăliei dela Sedan. Cu această ocazie Bavaria a declarat că voeste să se rupă de imperiul german și să se declare independentă.

* * *

Ziarele americane se ocupă de multă vreme de persoana d-rului Brutel, cunoscutul savant

american, de origine portughez, și unul din cei mai celebri cercetători în domeniul razelor „Z”.

După o muncă titanică a reușit să inventeze un acumulator în care concentrează o mare cantitate de raze „Z” capabile să distrugă într-o clipă edificiul cel mai solid și să suprime, dintr-o dată, un număr mare de vieți omenesti.

Ziarele americane observă că invenția aceasta va juca un rol deciziv în războaiele viitoare.

La Lotgen în Scandinavia valurile au asvârlit o sticlă, în care se găsea următorul bilet: „Adio din partea vaporului „Flosund”. Neînecăm. Adio tuturor. Willad Sen”.

Pe partea cealaltă a biletului era scris: „Moartea noastră e sigură”.

Sticla fusese asvârlită în mare de unul din marinarii vaporului „Flosund”, în momentul scufundării, în Octombrie 1922.

În anul 1925 se vor comemora la Roma 1600 ani dela sinodul ecumenic din Nicea. Vor sosi la Roma 30 mii misionari.

Poarta sfințită a Basilicei Sf. Petru va fi deschisă dela Crăciunul anului 1924 până la Crăciunul anului 1925. Se știe că această poartă, următor datinei, nu se deschide decât de patru ori într'un secol.

Cu acest prilej se va ține la Roma și un mare conciliu mondial de episcopi. Se prevede că la conciliu vor participa 1500 episcopi, veniți din toate părțile lume.

Conciliul își va începe lucrările la sfârșitul lui 1925, și vor dura un an.

Ministerul muncii a hotărît să înființeze școli industriale de ucenici și ucenice pe lângă orfelinatele din Cluj, Arad, Timișoara și Chișinău.

Canalul La Manche dintre Anglia și Franța a fost trecut în zilele trecute înnot de înotătorul american Henry Sullivan în 25 ore, iar de italianul Tirabosci în 18 ore și 23 minute.

Marele fabricant de tunuri Krupp din Germania a fost arestat de Francezi pentru că s'a făcut vinovat de crimă împotriva armatei franceze cu ocazia ocupării ținutului Ruhr.

În scara de 29 August 11 femei din Basarabia, venind dela Marea Cilic Dore unde fusese la hram, și voind să treacă Dunărea cu o lotoă, aproape de mijlocul fluviului s'a răsturnat lotoea și toate au căzut în apă cu barcagiu cu tot și s'au inecat.

Ministerul instrucțiunii, față de demisiunile învățătorilor și retragerea din școală a elevilor normaliști cari pe zi ce trece devin tot mai frecvente, a dispus punerea în aplicare a regulamentului de administrare a școlilor primare și normale, care prevede urmărirea învățătorilor cari părăsesc învățământul înainte de a implini cei 10 ani de funcționare obligatorie, în schimbul întreținerii de către stat în școală.

Taxele anuale de urmărire au fost fixate la 5000 lei pentru fiecare an de studiu făcut în școlile normale.

Învățăterii au fost scoși din curba Lalescu și sporurile lor li s'au statorit în modul următor:

Institutorii cu 5 gradații spor 375 lei, cu 4 gr. 300 lei, cu 3 gr. 200 lei, cu 2 gr. 150 lei, cu o gr. 125 lei, fără gr. 150 lei.

Învățătorii înaintați cu 5, 4, 3 și 2 gradații nu li se acordă spor. Cei cu o gradație obțin 150 lei și cei fără gradații, 275 lei.

Învățătorii provizori cu 4 și 3 gradații nu li se acordă spor. Cei cu 2 gr. obțin 95 lei, cei cu o gradație 125 și cei fără gradație 100 lei.

Învățătorii ajutoari cu 2 și 3 gradații obțin 175 lei, cu o gradație 125 lei, fără gradate 80 lei.

În primul trimestru al acestui an au fost pedepsiți pentru beție în Suedia 6344 de persoane, în Norvegia 12.441. în Finlanda 11.630 de persoane. În tot cursul anului 1922 cifrele acestea au fost pentru Stockholm 7397, pentru Christiania 18.195, pentru Helsingfors 10.925 persoane. Cifrele acestea sunt remarcabile pentru că în Suedia există măsuri pentru înfrânarea alcoolismului, în Norvegia și Finlanda însă este interzis orice vânzare de alcool.

Guvernul Turciei a anulat toate decorațiile. Nu mai admite decât una singură: Medalia independenței.

Tot cu această ocazie s'a desființat toate consulatele din țările străine.

CĂRȚI

Primum la redacție un volum de „Predici la Morți” de protopopul gr. cat. din Dej Iacob Marga. Cuprinde 33 predici pentru diferitele cazuri de înmormântări.

Predicile acestea nefiind îmbrăcate în spiritul catolic, în care sunt ticluite cele mai multe cărți de acest fel ale fraților uniți, și fiind scrise pe înțelesul poporului se pot utiliza cu folos și de preoții noștri. Se poate procura dela librăria editoare Al. Anca, Cluj Piața Unirii, cu prețul de 35 lei.

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhău — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhău — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schismă Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II, și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Învățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 1.— Lei
8. Spice din istoria bisericii de Dr. I. Lupaș — — — — — 1.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei
10. Memoriile Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Șaguna 25.— Lei

Nr. 480—1923.

CONCURS

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. primară ort. română din Nadișul-român tractul Huedin se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. 300 Lei salar fundamental dela parohie.

Restul dela stat.

2. 20 Lei relut de grădină.
3. Cuartir în natură.
4. Lemnele de foc necesare.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să vor înainta subsemnatului oficiu în termenul indicat cu îndatorirea ca concurentul să se prezinte în vre-o Duminică sau Sărbătoare spre a cânta și a face cunostința cu poporul.

Oficiul presb. ort. român al Huedinului în înțelegere cu comitetul parohial.

Sebeșul-mare, la 18 August 1923.

Aurel Muntean
protopop.

Nr. 330.

CONCURS

Se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea” pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale din comunele:

1. Dumbrava;
2. Idicel pădure;
3. Lueriu;
4. Nadeșa română;
5. Petriș;
6. Urișul de sus;
7. Filea (două posturi).

Beneficiile împreună cu aceste posturi sunt pe lângă salariul dela stat locuință și grădină dela comuna bisericăască.

Doritorii de a ocupa aceste posturi săși prezinte cererile la oficiul protopopesc al Reghinului.

Reghin, la 12 Sept. 1923.

Pentru oficiul protopopesc:
Ep. Nichita V. Duma

STEFAN FEHÉR

CLUJ — Str. Memorandului Nr. 21.

Pregătește

pălării pentru preoți după măsură și model

Repară pălării vechi după muștră originală,
precum și altfel de pălării
cu prețuri ieftine.